

Maltus'çu İnsan

Çeviri — Ankara Tabip Odası
Ana-Çocuk Sağlığı Bürosu
Pierre PRADERVAND

Pierre Pradervand dünya nüfusu konusunda sekiz yıldan fazla çalışmıştır ve geleneksel doğum-kontrol görüşlerinin önde gelen karşı koyucularından biridir. Günümüzde kendisi Kanada, Ottawa'daki Gelişme Araştırma Merkezi'nde çalışmaktadır.

Nüfus konusundaki modern tartışmanın babası, Thomas Robert Malthus'dur. Ünlü «**Essay on the Principle of Population**» (Nüfus İliki Üzerine Deneme) ilk kez 1789'da çıktı ve çok tutuldu. O tarihten bugüne dek, bu denemesi binlerce çocuğa atalık etti ve bugün Malthus'un torunları doğum-kontrol edebiyatı dünyasında egemen ırk durumuna geldiler.

Malthus'un en önemli düşüncesi, fakirleri kendi yoksulluklarından sorumlu tutmasıydı. Malthus'a göre yoksullar geniş aileler oluşturmakta direniyorlardı. Nüfusun 2, 4, 8, 16, 32, 64, 128, 256, 512 oranında artmasına karşılık besin maddeleri üretimi ancak 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 oranında arttığı için insanların sayısı besin miktarını her zaman geçecekti. Açlık ve yoksulluk «doğal» sonuçlardı.

Bütün bunlar, kuşkusuz yüce Tanrı'nın inayetiyle oluyordu ve Malthus'a göre tek çözüm yoksulların cinsel sınırlamalar içine girmeleriydi. Ancak Malthus'un düşüncelerine karşı çıkanlar oldu. İlk sosyalistlerden ve şair Shelley'in kayın pederi olan **William Godwin**, Malthus'çu çözümlenmeye karşı çıktı ve **açlık ile yoksulluğun gerçek nedeninin toplumsal örgütlenmenin adaletsizliği ve servetin eşitsiz dağılımı olduğunu söyledi**. Ona göre çözüm, cinsel sınırlama değil, toplumsal değişme idi. Aynı tartışma bugün de tüm hızıyla sürmektedir.

DOĞUM KONTROLÜ PEYGAMBERLERİ

Yükselen yaşam düzeyleri, sendikalar, toplumsal refah ve aile planlamasının benimsenmesi, modern Maltuhus'çuların ayaklarını yerden kesti. Ancak Malthus'çular bu kez yeni topraklara kaydılar — Üçüncü Dünya'ya. Bundan sonra yoksul sınıflar giderek daha uzak ve karanlık bir konuma gelmeye başladılar. Gittikçe daha azı Manchester ve New-York'ta ve daha çoğu Hindistan, Çin, Afrika ve Lâtin Amerika'da ortaya çıkıyordu.

Böylece, 1917'lerde Dr. A. Robinson «**Uncontrolled Procreation or Fertility Against Civilization**» (Denetimsiz Üreme ya da Uygarlığa Karşı Doğurgalık) adlı kitabın ösözünde şöyle yazabiliyordu: «**Kendi ülkelerimizde (ki uygarlaşmış ülkeler demek istiyoruz) doğum kontrolünü telkin etmek görevimizdir. Ancak, buna eşit değilse, daha da büyük bir görevimiz var: Geri kalmış, yüksek doğum oranlı ülkelerde doğum kontrolünün ilkelerini ve uygulamasını yaymak. Rusya, Çin, Japonya, Hindistan, Meksika v.b. gibi ülkelerin halklarına doğum kontrolünü sürekli olarak vaz'etmek insanlığın geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Uygarlaşmış ülkelerin doğum oranlarını istenen en alt düzeye indirmeleri ve daha geri ırkların da sınırsızca üremeleri uygarlık için sakıncalıdır. Gelecek yıllarda kesinlikle dertler çıkacaktır. Değişik ülkelerde bizi anlayan kafalarla ilişkiye geçip onları doğum kontrolü dininin peygamberleri olmaya itmeliyiz. Eğer yerli peygamberler bulamazsak kendimizinkileri göndermemiz gerekecek.**» Ve, aynen böyle olmuştur. Dünya çapındaki aile planlaması batılı peygamberlerin etki ve yönlendirmeleriyle yayılmıştır.

Modern Malthus'çu bağımlılık oranlarından ve KAP incelemelerinden söz ediyor; ancak cilâlı bilimsel sözlerin göz alıcı kabuğunun altında yine de Malthus'çu itki yatmakta: **Zenginin savurganlığını değil, yoksulun nüfusunu kontrol etmek isteği; yoksulluğu toplumdaki eşitsizlikleri gidererek değil, yoksulların sayısını azaltarak yok etme isteği.**

BEYAZ ADAMIN KORKUSU

Yoksul dünyadaki ölüm oranı dramatik bir düşüş göstermeye başladığında, zengin dünyanın korkuları yoğunlaştı. 'Nüfus patlamasının' «kaynaşan yığınları» büyük bir tehdit oluşturabilirlerdi. Özellikle aç yada işsizler. Hatta 'komünist olabilirler', güç dengesini bozabilirler, ücretlerini arttırabilirler, ucuz hammaddelere ulaşılmasını azaltabilirler ve Batı Sermayesinin tüm dayanakları parçalanmaya başlayabilirdi.

Batının nüfus kontrolü ile ilgilemesinin ana nedeninin bu gibi korkular olduğunu, ciddiyetle yadsıyacak az kişi vardır. Bu, Amerikan toplumunun en tutucu çevrelerinde, bazı insanların yoksul dünyada nüfus artışına ivedi önlem getirilmesi gerektiği düşüncesini oluşturup baskı yapımlarıyla başladı. Böylece, 1959'da yayınlanan «**Too Many Asians**» (Bir sürü Asyalı) adlı kitapta J. Robbins içtenlikle şöyle yazıyordu: «Asyalılar kendilerine yararlı olmayan bir fazlalık halindedir. Kendileri ve tüm dünya için dert üretiyorlar. Bir Hint köyünde

akşam olunca halk karanlıkta kalır. Ne kitapları, ne sinemaları, ne de televizyonları vardır. Yapılacak tek iş — yatağa gitmektir. Orada kendilerinin yegâne eğlence ve zevk kaynaklarını, günün yoğun çalışma saatlerinden kısa kaçışlarını bulurlar. Asya'nın nüfus sorununun kökeninde yatan, cinsel birleşmedir». Ne yoksulluk, ne kuraklık, ne kötü hükümet, ne sömürge artıkları, ne toprak reformu, ne de düşük madde fiyatları... hayır, sorun yetersiz televizyon ve çok fazla cinselliktir...

GİZLİ BİR KOMPLO YOK

1960'larda nüfus sorunu gerçekten ateşlendi. Vakıflar, sorunla uğraşacak ve savaşıacak uzmanların yetiştirilmesi için üniversitelere milyonlarca dolar akıttılar. Birleşik Amerika Hükümeti, diğer zengin uluslarla birlikte nüfus kontrolü için bağışlara başladı. Kamuoyu oluşturuldu ve zengin ulusların insanlarına Afrikalıların, Asyalıların ve Latin Amerikalıların çok çocukları olduğu için yoksul oldukları söylenmeye başlandı.

Nüfus edebiyatını inceleyen herhangi birisi — benim son sekiz yıldır hemen hemen günlük olarak yaptığım gibi — kavramlardaki ve dildeki benzerliğe şaşmadan edemez. Bazı radikaller, tüm olayı kapitalistlerin dünya çapında bir komplosu olarak görüyorlar. Bu bana gülünç geliyor. Herşey tamamen açıkta oluştu. Gerçekler, zamanı ve olanağı olup araştırmak isteyen herkes için ortada. Bilimsel araştırmalarda ABD'nin ağırlığı ortadayken, bilimsel yayınlara İngiliz dilinin egemenliği ortadayken, nüfus çalışmalarına ayrılan bursların çokluğu ortadayken ve dünya çapında haberleşme olanakları ortarayken, yeni-Malthus'çu düşünce tarzının dünyanın büyük bir bölümüne hızla yayılmış olmasında şaşılacak en ufak bir şey yoktur.

CEVAP BULUNDU

Böylece, 1960'ların sonunda nüfus artışının dünya gelişmesine bir numaralı engel olduğu keşfedildi. 1969'da yayınlanan Pearson raporunda şöyle deniyordu; «Hiçbir olay uluslararası gelişme umutlarına nüfusun şaşırtıcı büyümesi kadar gölge düşürmüyor.» ve Dünya Bankası Başkanı Robert Mac Namara da, kayıtlara şunları diyerek geçiyordu; «Basit şekilde ortaya koyulacak olursa : **Az gelişmiş dünya halklarının çoğunluğunun ekonomik ve sosyal ilerlemesine engel olan en büyük etken başı boş nüfus artışıdır.**»

Çözüm, basit — doğum kontrolü olarak gözüktü ve yolları da hazırladı — hap ve spiral. 1964'te ünlü bir aile planlamacısı spirali gös-

tererek onun «dünya tarihini değiştireceğini» söyledi. «Bilimsel incelemeler», yoksul ülkelerdeki kadınların çoğunluğunun ailelerini sınırlamak isteğinde olduğunu gösteriyordu. Yoksul ülkeler hakkında kendi gösterişli villalarının dışında genellikle hiçbirşey bilmeyen batılı uzmanlar gebelikten korunma araçlarını geliştirmek için geniş kapsamlı programlar hazırladılar. İlk sonuçlar gelmeye başladığında, kadınların bu yöntemleri araştırmaların gösterdiğince çabuk benimsemediği görüldü. Buna tepki daha iyi reklâm yöntemleri, daha geniş araştırmalar, daha etkili korunma araçları ve daha iyi kitle haberleşme programları şeklinde ortaya çıktı.

Bazı programlar kadınların çevrelerindeki umutsuz yoksulluğun hiçbir şeyini değiştirmeksizin aile planlamasını benimsemelerini amaçlıyor (Tegucigalpa, 1960'ların sonunda); yada kuşku duymayan Himalaya köylerine helikopterle havadan uzmanlar (Nepal, 1970); yada müslüman kadınlar zorla otobüslere doldurularak hiç bir açıklama yapılmaksızın kendilerine spiral takılıyor. (Tunus, 1960'ların ortalarında); yada genç kadınlara kocalarının isteği dışında koruyucu iğneler yapıyordu (bazı Afrika ülkelerinde).

PAHALI BİR BAŞARISIZLIK

Sonuçlar düş kırıcı bir başarısızlıktı. «Dünya tarihi» değişmemişti. Milyonlarca insan çok daha yoksullaştı ve nüfus denetimcilerinin önlemeyi umdukları radikal politik ve sosyal değişmeler çok daha yakınlaştı. Ve şimdi, yüzlerce milyon insan daha var yer yüzünde.

Doğum kontrolünün işlendiği Formoza, Güney Kore ve Malezya gibi ülkelerde bile birçok uzman başarının aile planlaması programlarıyla çok az ilgili olduğunu kabul ettiler. İşlemediği ülkelerde ise, Pakistan ve Hindistan gibi, yoksulluk, en sonunda çözülmesi gereken gerçek sorun olarak algılandı.

Yakın zamanda yapılan birçok çalışmaların (birçoğu Amerikan) gösterdiğine göre nüfus artış oranlarının azalması daha yüksek bir yaşam düzeyine, daha eşit gelir dağılımına, iş bulma, eğitim, sağlık konularında daha yüksek düzeylere erişilmesine bağlıdır — salt haplara ve spirallere değil..

YANLIŞ ÇIKAN KEHANET

Bütün bu kanıtların üzerinde, bir tek batılı uzman kullanmamış, Batının yeni - Malthus'çu savlarını yadsımış, Malthus'çu yola karşı konulduğu biçimde eski Godwin yöntemini benimsemiş ve sorununu büyük ölçüde çözmüş bir ülke var — Çin.

Ve, Çin'in deneyleri, sonunda Malthus'çu ilkeleri yıktı. Yeni Malthus'çular Çin hakkında şöyle konuşuyorlardı; ta 1960'ta W. Vogt'un dediğine göre: 'Çin kesinlikle daha fazla insan besleyemez... Günümüzde Çin'in başına gelecek en korkunç olay ölüm oranının düşmesi olacaktır. Yolun kenarında, Wang'ın açlıktan kıvrılıp öldüğünü gördük... Aynı şekilde daha milyonlarca Çinli ölecek, hiçbir çıkış yolu olamaz. Bu erkekler ve kadınlar, kız ve erkek çocuklar toprak kaynaklarının denetimsiz kötüye kullanılmasının ve denetimsiz üremenin ikiz kurban taşları üzerinde trajik kurbanlar olarak açlıktan ölmelidirler.' (People: Challenge to Survival)dan).

Ancak bugün, Çin yüz milyon insanı daha besliyor hem de iyi şekilde. Batı kehanetlerinde ve Batı çözümlerinde birşeylerin yanlış olduğu çok açık.

Buna yanıt, Çin'in yaşam düzeyini yükselterek, işsizliği ortadan kaldırarak, ölüm oranını düşürerek, kadınların gittikçe özgürleşmesini sağlayarak, çok etkin bir sağlık alt yapısı oluşturarak; sosyal güvenlik, herkese eğitim hakkı v.b. gibi temel reformlara öncelik vererek doğum oranını üçüncü dünyadaki herhangi bir büyük ülkeden daha etkili olarak düşürmeyi başardığıdır. Alınacak ders açıktır.

YİTEN YİRMİ YIL

Nüfus alanında geniş uluslararası deneyimler edinmiş bir insan olarak geleneksel tanımıyla nüfus sorununun dünyanın gelişmesi konusunda en çarpık düşünce olduğunu duraksamadan öne sürebilirim. Yeni Malthus'çu düşünce tarzı nüfusu, bu denli soyut, basit bir anlayışla ele alarak dünyanın bir numaralı sorunu olan yoksulluğu çözümlenmede değerli yirmi yılın kaybına neden olmuştur. Eğer yirmi yıl önce Hindistan okuma yazma bilmeyen kadınlara ritim metodunu benimsetmek için renkli boncuklar dağıtmak yerine geniş yapısal değişiklikleri, gerçek bir toprak reformu programını ve hizmetler ile kaynakların insanlar arasında daha eşit dağıtılmasını sağlasaydı şimdi büyük olasılıkla iki haftada 63.000 insanı kısırlaştırmakla övünmeyecek (bir süre önce yapılan bir aile planlaması festivalinde kıvançla açıklanan bir başarı!) ve ayrıca milyonlarca insanın onbeş yıl öncesine kıyasla daha da kötü koşullarda yaşadığını itiraf etmek zorunda kalmayacaktı.

Hindistan'ın nüfus sorununun kökeninde «cinsel birleşme» değil, köklü reformlara karşı çıkan ulusal ve batılı çıkar çevrelerinin işbirliği yatmaktadır.

KORKU MAHMUZDUR

Batı dünyasının Üçüncü dünya'daki nüfus artışını «kontrol» etmek isteşinin ardındaki temel etken korkudur. Bir dergide yayınlanan Paul Ehrlich'in yazısı bu korkuyu açıkça göstermektedir. Çizelgelerde, üçüncü dünyadaki nüfus artışı, Hiroşima'dakine benzer bir atom bombası bulutu gibi gösteriliyor. Nobel ödülü alan Norman Borlaug gibi üstün bilim adamları bile, «Arkamda nüfus canavarının aman vermeyen korkunç ilerleyişini görüyorum» diyebiliyor ve Hintlilerden sözederken «arkalarında kükreyen nüfus canavarı...» gibi ifadeler kullanabiliyor.

Hayatım boyunca ben hiçbir nüfus canavarı görmedim. Birkaç ay önce döndüğüm Batı Afrika'da arkamda «kükreme» değil, müthiş bir sessizlik duymuştum. Geçen yıl Ocak ve Mayıs ayları arasında kuraklık ve açlıktan sayıları 8,000'den 16'ya düşen Mali'nin bir Berber kabilesinin sessizliği... Bugün bu kabilede hiç kimse kalmamış olabilir. Olaydan önce Mali Tarım Bakanı Sidi Calibaly, Batı ülkelere yaklaşan felâketi duyurmak için iki kez Avrupa'ya gitti, ama kimse onu ciddiye almadı.

Evet, nüfus konusundaki bu yazıda temel bir gerçek unutulmuş gözüküyor. Nüfus dediğimiz şey insanlardan oluşur. Dünyada çok fazla insan var derken, bu fazlalığın bizzat biz olmadığımızdan nasıl bu derece emin olabiliyoruz? Biz, yani, tek başımıza elli yada daha fazla Hintli yada Afrikalı köylü kadar çok şey tüketen ve çevreyi o denli kirleten biz, batılılar... Nüfus alanında harcadığım bunca yıl boyunca hiçbir nüfus kontrolü kurumu üyesinin dünyada çok fazla yukarı-orta sınıftan, beyaz tenli, Anglo-Sakson ırkından protestan olduğunu söylediğini duymadım. Ancak, iki kişi bana açıkça dünyada çok fazla zencinin yaşadığını söylemiştir. Öte yandan, birçoklarının bunu ima eder tarzda konuştuklarını da biliyorum.

Ne var ki korku daha iyi bir dünyanın kurulmasına yardımcı olmaz. Korku hiçbir zaman sanat eserleri yaratmamış, yoksulları doyurmamış, hapishane kapılarını açmamış, kimsesizleri korumamış, devrimleri başlatmamıştır.

KORKUYOR MUYUZ?

Enerji bunalımının çok yerinde olarak gösterdiği gibi, büyüyen ekonomik, toplumsal ve siyasî bağımlılıklar dünyasında yaşıyoruz. Günümüzün en büyük tehlikelerinden biri, dünya gerçeklerini görmemi-

zi engelleyen bağnaz, bencil, ırkçı tutumlardır. Sonunda yazgımız, uğraşımıza ve ÷lkemize olduğu kadar, Bengal'deki fayton sürücüsüne ya da Kongo'daki köylü kadınlara da bağılıdır. Bunu unutursak kendimizi de tehlikeye atarız.

Dünyayı daha geniş, daha açık bir perspektiften gözlemeye çalışmalıyız. İnsanları, «olumsuz bağımlılık oranları», «korkutucu büyüme hızları» ve benzeri diğer katı tanımlarla değil, sonsuz güzel, sonsuz değerli varlıklar olarak görmemiz gerekiyor. Varlığımızı sürdürbilmemiz için daha etkili doğum kontrol haplarına değil, insanoğluna gerçek değerini vermeye ve onu daha çok sevmeye gereksinimiz var.

Halk Sağılığı

Yarışma Karikatürleri 78

Türk Tabipleri Birliđi ve Karikatürcüler Derneđi'nin ortaklaşa gerçekleştirdikleri «Halk Sağılığı Karikatür Yarışması»na katılan çizgilerden oluşan karikatür kitabımızın basımı tamamlanmıştır.

- Ofset baskı
- Bristol 3 renkli kapak
- 112 sayfa
- 105 karikatür
- Birinci hamur ofset baskı fiyatı 50 T.L.
- Üçüncü hamur ofset baskı fiyatı 25 T.L.
- Aşağıdaki adresimizden ücretini göndererek veya ödeme olarak isteyebilirsiniz :

Adres: Dr. Şükrü Güner — Türk Tabipleri Birliđi Merkez
Konseyi Yayın Sekreterliđi. Türkocağı Cad. 19

Cađalođlu/İstanbul